

Suprapubisch katheter inbrengen en verzorgen

Deze folder geeft u informatie over het inbrengen en verzorgen van een suprapubische katheter. Het is goed u te realiseren dat voor u persoonlijk de situatie anders kan zijn dan beschreven.

Medicijnen

Voor het aanprikken van de suprapubische katheter is het belangrijk van te voren aan uw uroloog te melden of u bloedverdunnende medicatie gebruikt. Informeer na de ingreep wanneer u hier weer mee mag starten.

Wat is een suprapubische katheter?

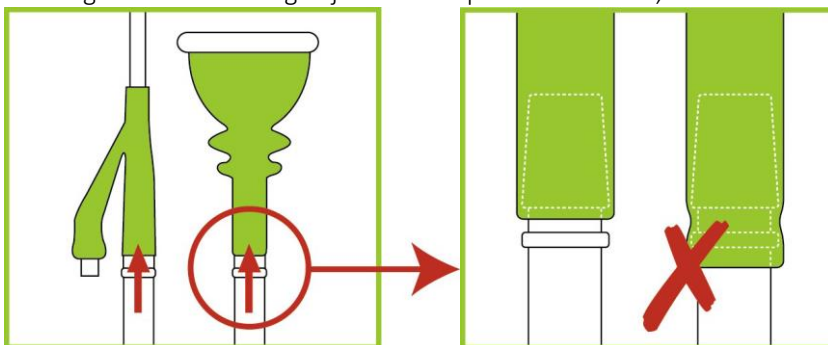
Een suprapubische katheter is een hol dun slangetje die via de buikwand naar de blaas gaat. Een suprapubisch katheter wordt ook wel buikkatheter of SPC genoemd. Om te voorkomen dat de katheter uit de blaas glijdt, zit er aan het uiteinde een ballon welke wordt opgevuld met lucht. Wanneer de katheter wordt ingebracht en verwijderd is de ballon leeg. De katheter is aangesloten op een katheterzak. De urine loopt vrijwel direct uit de blaas in de katheterzak. Hierop zit een kraantje om deze te legen.

Plaatsen suprapubisch katheter?

Voor het inbrengen van de katheter wordt de huid van de buik gedesinfecteerd. De uroloog geeft eerst een plaatselijke verdoving in de buik. Indien u geen volle blaas heeft wordt uw blaas, door middel van een katheter via de plasbuis, gevuld met steriel water. Een volle blaas is beter en veiliger aan te prikken, dit controleert de uroloog met behulp van het echo apparaat. Zodra de verdoving werkt en de blaas vol is, maakt de uroloog een sneetje in de buik, waardoor de aanprikcanule makkelijker ingebracht kan worden. Als de canule in de blaas zit, wordt er een katheter door de canule geschoven en doormiddel van een ballonnetje bevestigd, eventueel wordt er een hechting geplaatst. Vervolgens wordt de katheter op de buik vastgeplakt en de insteekopening verbonden. Aan de katheter wordt een beenzak gekoppeld. De katheter die via de plasbuis in de blaas zit wordt er nu uitgehaald. Ondanks de verdoving kan de ingreep toch nog wat pijnlijk zijn. De urine kan na het aanprikken wat bloederig zijn, daarom is het belangrijk om goed te drinken.

Welke urine-opvangzak heeft u nodig?

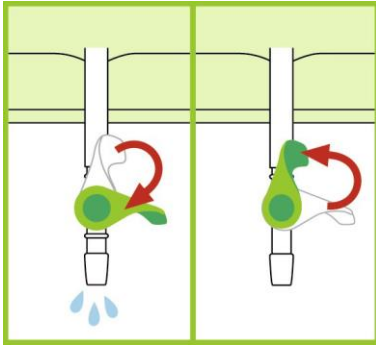
Er zijn door de verpleegkundige twee soorten zakken aan u verstrekt: de beenzak en de nachtzak. De beenzak draagt u overdag onder uw kleding. Bij voorkeur op het onderbeen, u kunt het slangetje van de beenzak op maat knippen.

Afbeelding 1: aansluiten beenzak op de katheter

Suprapubisch katheter inbrengen en verzorgen

De verpleegkundige heeft u daar uitleg over gegeven. 's Nachts koppelt u de nachtzak aan uw beenzak om alle urine uit de blaas tijdens de nacht op te vangen. Vergeet niet het kraantje van de beenzak open te zetten en die van de nachtzak te sluiten.

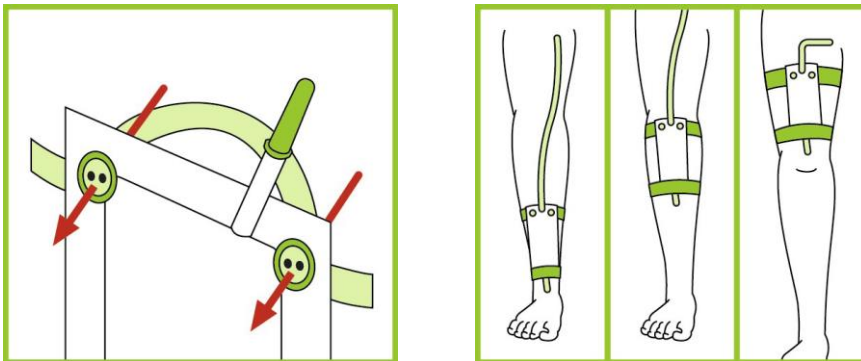

Afbeelding 2: kraantje

De katheter en de beenzak vormen een gesloten afvoersysteem. Dit gesloten afvoersysteem voorkomt dat bacteriën in de katheter of in de urinezak terechtkomen. Hierdoor vermindert de kans op infecties. De beenzak mag alleen van de katheter losgekoppeld worden als u de beenzak wilt vervangen. Deze kan tot zeven dagen blijven zitten. Het behoud van dit gesloten systeem is belangrijk.

Hoe draag ik een beenzak?

De beenzak wordt bevestigd aan het onder- of bovenbeen met behulp van beenbandjes. Hierbij gaat de voorkeur naar het onderbeen in verband met de goede afloop van de urine.

Afbeelding 3: beenbandjes

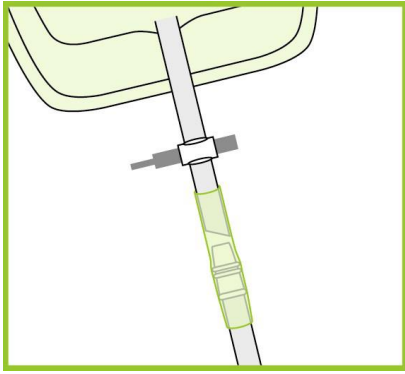
Zoals hiervoor beschreven kan de beenzak op gewenste lengte worden afgeknipt. Zorg ervoor dat er nooit spanning op de katheter staat, maak de slang dus niet te kort. Als u de slang wat langer laat let dan op dat er geen knik in komt. Dit stagneert de afvoer.

Wat moet ik doen als de opvangzak vol is?

Naarmate de beenzak zich vult, wordt deze zwaarder en voelt u de bandjes trekken. Wacht niet met leegmaken van de beenzak tot deze helemaal vol is. Om de beenzak leeg te maken opent u het ventiel aan de onderzijde van de zak. U kunt de urine zo in het toilet laten lopen, of in een opvangbak die u uitsluitend hiervoor gebruikt. Vergeet niet het ventiel weer te sluiten nadat u de zak gelegeerd heeft.

Hoe gaat het 's nachts in zijn werk?

Voor de nacht koppelt u de nachtzak aan de beenzak.

Afbeelding 4: bevestigen van de nachtzak aan de beenzak

De nachtzak kan meer urine opvangen, zodat u 's nachts niet hoeft op te staan om de zak leeg te maken. Let op dat het kraantje van de dagzak open gezet wordt en het kraantje van de nachtzak dicht staat. U kunt de nachtzak aan uw bed hangen met een bedhanger. De opvangzak moet altijd lager hangen ten opzichte van uw lichaam, zodat de urine goed afloopt. Als u bang bent dat de nachtzak gaat lekken, kunt u er een plastic bak of emmer onder zetten.

Ventiel

Soms adviseert de uroloog een ventiel, kraantje, te gebruiken in plaats van opvangzakken. Als een ventiel meer geschikt is voor u, ontvangt u deze via de polikliniek Urologie. U krijgt daarbij instructies van de (continentie) verpleegkundige.

Hoe vaak moet de opvangzak vervangen worden?

De dagzak kan een week blijven zitten, mits er geen beschadigingen zijn en de zak niet verstopt raakt. Dan is het raadzaam om eerder te vervangen. De nachtzak leegt u door boven het toilet het kraantje van de nachtzak open te zetten. Na gebruik van de nachtzak spoelt u hem met water (eventueel met een scheutje azijn) door. U bewaart hem op een schone plek tot de volgende nacht. Zo kunt u de zak een week gebruiken.

Bestellen van materiaal

Na het aanprikken van de suprapubische katheter ontvangt u een startpakket van een bepaalde firma. Hierin zitten de materialen die u thuis nodig hebt voor de verzorging. Met dit startpakket kunt u de eerste drie weken vooruit. De verpleegkundige schrijft voor u een machtiging en stuurt deze op naar de firma. Deze firma weet dan dat u binnenkort materiaal bij hen gaat bestellen. Zij verrekenen de kosten met uw ziektekostenverzekeraar. Als het startpakket bijna op is kunt u zelf bij deze firma nieuw materiaal bestellen. Het telefoonnummer van de firma staat op een formulier in het startpakket. Meestal worden de materialen de dag na bestelling thuisbezorgd.

Verpleegkundige ondersteuning

Het is mogelijk dat een wijkverpleegkundige u thuis komt helpen bij het verzorgen van de insteekopening en het verwisselen van de opvangzakken. Vraag dit na op de polikliniek Urologie.

Hoe vaak moet ik de katheter laten vervangen en door wie?

Een suprapubische katheter wordt elke twaalf weken vervangen. De eerste keer wordt de katheter in het ziekenhuis vervangen. Als er de eerste keer geen complicaties zijn, kan de thuiszorg voortaan de katheter vervangen. De urine kan na de katheterwisseling wat bloederig zijn, het advies is om goed te drinken.

Algemene informatie

Persoonlijke hygiëne

Een katheter levert meestal geen problemen op als u geen infecties oploopt. De volgende tips helpen om infecties te voorkomen.

- Was dagelijks de huid rondom de insteekopening waar de katheter ingebracht is met water.
- Droog daarna zorgvuldig af.
- Gebruik nooit talkpoeder of crème.
- Was uw handen voor en na het loskoppelen of vervangen van de opvangzak.
- Probeer elke dag een douche te nemen. Hierbij kunt u de beenzak aanhouden.

Insteekopening

Als de insteekopening droog is hoeft deze niet te worden verbonden. De insteekopening kan er wat rood uitzien en soms kan er wat wondvocht vrijkomen. Dit is een gewone reactie. U kunt de insteekopening verzorgen door een steriel splitgaasje om de katheter over de insteekopening te leggen dit gaasje vervolgens met een pleister vastzetten. Fixeer de katheter altijd op de buik, zodat er geen spanning op komt te staan. Let erop dat de katheter niet dubbel zit. Draag loszittende kleding; te strakke kleding kan de afvoer van urine belemmeren.

Drinken

Voor een goede afvloeiing van de urine via de katheter moet u tenminste twee liter drinken, bij voorkeur water. Door veel te drinken spoelt u zelf uw blaas schoon, zodat bacteriën geen kans krijgen. Zo voorkomt u een blaasonsteking. Het drinken van cranberrydrank of het nemen van cranberrycapsules (verkrijgbaar bij de drogist) beïnvloedt de urine waardoor minder infecties optreden. Dit voorkomt dat de katheter verstopt raakt.

Bewegen

Regelmatig wandelen of een andere vorm van bewegen bevordert de werking van de blaas.

Vrijen

Met een suprapubische katheter is vrijen geen probleem. De katheter kan op de buik vastgeplakt worden. Als u vragen heeft op dit gebied kunt u die met uw uroloog of continëntieverpleegkundige bespreken.

Mogelijke problemen

- Af en toe kan er urine lekken via de plasbuis, waardoor u normaal plast. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door blaaskrampen (blaasspasme).
- De katheter kan ondanks de met water gevulde ballon uitvallen. De verpleegkundige bestelt een extra katheter, zodat er thuis een nieuwe katheter kan worden ingebracht als er problemen zijn.

Wat moet u doen als er geen urine in de zak komt?

- Kijk of er geen knikken in de katheter of de slang van de opvangzak zitten. Dit stagneert de afvoer.
- Kijk of de opvangzak zich onder de blaas bevindt.
- Controleer of de opvangzak correct is aangesloten.
- Drink voldoende.

Tot slot

Neem contact op met de polikliniek Urologie (via de afspraakcentrale) in de volgende situaties.

- De katheter is verstopt.
- U heeft koorts boven 38.5°C
- De katheter is uit de blaas.

Suprapubisch katheter inbrengen en verzorgen

- Er komt geen urine in de opvangzak.
- Als de urine erg bloederig is met stolsels.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, stel ze gerust aan uw behandelend arts.

Afspraak

Wilt u een afspraak maken, annuleren of verzetten neem dan contact op met de Afspraakcentrale, 088-33 88 444. In de avonden en in het weekend kunt u contact opnemen met de huisartsenpost. Heeft u vragen over vergoedingen neem dan contact op met uw ziektekostenverzekeraar.